

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:987

av Amineh Kakabaveh m.fl. (V)

Stopp för normbildning som kränker mänskliga rättigheter

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av regelskärpningar som gör att religiösa organisationers följsamhet när det gäller respekten för kvinnors, barns och homosexuellas mänskliga och demokratiska rättigheter liksom könsneutrala rättigheter att på samma villkor ha möjlighet att utses till präster och imamer förutsätts för att statliga bidrag ska kunna utbetalas, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av utökat politiskt och ekonomiskt stöd riktat till organisationer som arbetar för invandrarkvinnors självständiga organisering och frigörelse, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av fakta kring hur morderna på s.k. balkongflickor har hanterats av polis och rättsväsende under de gångna åren och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att regeringens feministiska utrikespolitik kompletteras med en feministisk inrikespolitik och tillkännager detta för regeringen.

2 Inledning

Många är allvarligt oroad över den vändning diskussionen om våld mot och förtryck av kvinnor i våra segregerade förorter har tagit. Genom hänvisning till och jämförelser med förtryck i andra länder tycks en norm om förtryck av kvinnor växa fram. Religiös extremism finns inom de flesta religioner och tar sig inte sällan kvinnofientliga former. I starkt segregerade områden är riskerna att sådan normbildning växer fram extra stor.

Många oroas likaså för den tendens till bagatellisering och rent förnekande av våld mot kvinnor som blivit allt vanligare bland politiska organisationer och enskilda personer i framträdande ställning i Sverige. Även kvinnoförtryck som tar sig uttryck som hedersvåld och hedersmord tenderar att legitimeras genom förklaringar som att kvinnoförtryck finns överallt, inom alla kulturer.

Förtryck av kvinnor kan ske i många olika former. Det kan handla om mobbning, förtal, förföljelse, men självklart även ta sig uttryck i rent fysiskt våld. Inom skilda kulturer tar sig kvinnoförtrycket olika former och måste därför också bekämpas med relevanta och konkreta metoder. Det betyder med metoder anpassade till den verklighet där förtrycket utövas.

I Sveriges segregerade bostadsområden varierar kvinnoförtrycket beroende på vilka kulturer som lokalt är dominerande, vilket påpekats i media av kvinnor som Zeliha Dagli, Amineh Kakabaveh, Seve Sahle och många andra. De har även pekat på hur detta kvinnoförtryck rättfärdigas av religiös extremism.

Förtrycket kan i flera förorter exempelvis ta sig uttryck i att självutnämnda moralpoliser tillrättavisar kvinnor när det gäller klädsel och hur de klär sina barn. Föraktfulla kommentarer av deras cafébesök är en annan form som dessa moralpoliser tillämpar. Kvinnor skall inte besöka kaféer. Flickor får inte bära tajta jeans eller korta kjolar. Moralpoliserna fotograferar och bilder används som underlag för ryktesspridning.

3 Hedersnormen är förtryckande

Ytterst oroande är också den religiösa extremism som värvar småpojkar och unga män till religiösa sammankomster med stark extremistisk inriktning där de indoktrineras till fanatiker och jihadister. Dessa unga indoktrineras till att bli moralpoliser för att sedan förvägra sina systrar och kvinnor samt unga flickor deras rättigheter i flera socialt och ekonomiskt utsatta förorter.

Statistik från f.d. Ungdomsstyrelsen visar även att mer än 75 000 unga vuxna år 2009 var utsatta för förtryck i hederns namn. År 2014 visade samma undersökning att samma siffra stigit till 100 000 ungdomar. Det innebär att dessa unga till följd av förtryck från föräldrarnas och släktens tradition och sedvänjor och från andra i omgivningen exempelvis berövas rätten att välja livspartner.

Att motverka religiös fundamentalism och extremism handlar inte om att generalisera eller diskriminera olika grupper i samhället på grund av deras etnicitet eller religionstillhörighet. En kamp för kvinnofrigörelse, ungdomarnas och homosexuellas rättigheter innebär att man måste bekämpa patriarkala strukturer, religiös extremism och fundamentalism som försöker rättfärdiga förtrycket. För att kunna göra det med

framgång måste åtgärderna vara konkreta och kopplas tydligt till den miljö där extremismen verkar. Allmänna ståndpunkter utan konkreta åtgärder ger inget resultat.

4 Förtryck i trossamfund

Vi anser att reglerna för stöd till trossamfund idag är alltför villkorslösa och allmänt hållna för att fungera i ett land som skrivit under FN:s deklaration om mänskliga rättigheter, konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning liksom konventionen om barns rättigheter. Det finns ingen som helst anledning till att kvinnor och barn som kommer till Sverige från andra länder och tillhör andra religioner i praktiken ska ha färre rättigheter än alla andra kvinnor och barn som lever här. Än orimligare är det att organisationer som understödjer sådan förtryckande normbildning erhåller statligt stöd för sin verksamhet.

Det är självklart att organisationer som inte lever upp till det globala samfundets normer, fastslagna i ovan anförda konventioner, inte skall kunna erhålla statligt stöd. Vi anser att det strider mot statens åtagande enligt dessa konventioner att inte kräva följsamhet till konventionerna av organisationer som ges ekonomiskt stöd.

Att hänvisa till att de individer som bygger och utgör dessa organisationer kommer från andra kulturer är bara ett bekvämt sätt att smita ifrån problem som hela tiden förvärras. Vi menar att trossamfund som inte aktivt tar ställning för kvinnors och barns samt homosexuellas mänskliga rättigheter och demokrati i enlighet med de anförda konventionerna, samt som inte erkänner allas lika rätt, oavsett könstillhörighet, att på samma villkor kunna utses till präster, imamer och liknande funktioner i ledande ställning inte skall kunna komma ifråga för finansiering med skattemedel.

Vi vill att det tillsätts en utredning med uppdrag att utveckla verktyg för att säkerställa de religiösa samfundens följsamhet när det gäller respekten för kvinnors och barns samt homosexuellas mänskliga och demokratiska rättigheter liksom att rätten att oavsett könstillhörighet på samma villkor kunna bli präster respektive imamer blir ett självklart villkor för att ett trossamfund skall kunna erhålla statliga bidrag. Detta vill vi att riksdagen ska ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

5 Kvinnors självständighet

Patriarkala strukturer är inget nytt för Sverige. Vi behöver bara gå några generationer tillbaka i vår egen historia för att hitta skrämmande exempel på förtryck och förföljelse av kvinnor och hbtq-personer liksom en utbredd norm av övergrepp mot barn.

De framsteg som skett när det gäller mänskliga rättigheter de senaste årtiondena är högt prioriterade att försvara och utveckla i vår moderna demokrati. Tyvärr visar dock

den officiella bilden av vårt samhälle inte hela sanningen och många väljer att blunda för faktum.

Gamla patriarkala strukturer har överlevt i det tysta och nya växer fram. Även bland de som flytt från andra länder på grund av ett omfattande, oftast strukturellt förtryck, där är det inte ovanligt att nya förtryckande strukturer växer fram. Förtryck inom folkgrupper, flyktinggrupper och olika nationaliteter kan vara svåra för samhället att uppfatta. Kvinnors brist på delaktighet i föreningslivet är ett exempel på en sådan förtryckande struktur. Ett konkret exempel är den bristande kvinnorepresentationen i många invandrargruppernas riksorganisationer i Sverige.

Problemet med kvinnors lägre deltagande och inflytande i många strukturer är inte nytt för Sverige. Försök med positiv särbehandling och kvotering har förekommit i syfte att ge kvinnor ökat inflytande. Idag är det tydligast bland vissa invandrargrupper att möjligheterna för kvinnor att vara delaktiga är kraftigt beskurna. Hedersnormer och förtryckande strukturer gör kvinnors rätt till delaktighet mycket begränsad.

Det är därför av stor vikt att kvinnor från sådana grupper ges stöd för ökad grad av självständig organisering. Det är viktigt att kvinnor som lever i strukturer där hedersnormer gäller ges ökade möjligheter att resa sig mot förtrycket och ta till vara sina mänskliga rättigheter i praktiken.

I linje med ovanstående borde organisationer som arbetar för invandrarkvinnors självständiga organisering och frigörelse från hedersnormer och liknande former av förtryckande strukturer få ett ökat politiskt och ekonomiskt stöd. Detta vill vi att riksdagen ska ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

6 Så kallade balkongflickor

I Sverige har ett antal mord begåtts i hederns namn. Fadime och Pela är de mest kända fallen. Det finns fler, vilka går under benämningen ”balkongflickor” – unga kvinnor som misstänks ha blivit bragda om livet av någon eller några i den närmaste omgivningen.

Dessa fall har ofta blivit otillräckligt utredda av polisen och blivit s.k. kalla fall. Ringa ansträngningar har gjorts för att ta itu med hela den företeelse som går under beteckningen ”mord i hederns namn”. Med stor sannolikhet skulle en utredning ge mycket kunskap om hur den s.k. hedersproblematiken bör hanteras.

Vi menar att det är nödvändigt att tillsätta en utredning som undersöker hur mordena på flera av dessa s.k. balkongflickor utretts och hanterats genom åren. Detta vill vi att riksdagen ska ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

7 Feministisk inrikespolitik

Den svenska regeringen har förklarat att den avser föra en feministisk utrikespolitik. Det innebär rimligen att när omvärlden kommer till Sverige så måste Sverige också föra en feministiskt präglad inrikespolitik, i första hand när det gäller hur vi hanterar de som söker sig en tillflyktsort i Sverige. Det får inte råda någon tvekan om att det är ett feministiskt präglat land man kommer till.

Det räcker inte att skriva under vackert formulerade dokument vid internationella konferenser, det krävs åtgärder även i Sverige på golvet i vardagen. De tre första yrkandena i denna motion är exempel på åtgärder som krävs för att kvinnor som kommer till Sverige skall kunna leva ett självständigt och jämställt liv och i praktiken ges den rätt till frihet de formellt har enligt i motionen exemplifierade internationella konventioner.

För att den av regeringen deklarerade feministiska utrikespolitiken skall uppfattas som konsekvent och trovärdig så krävs det att även all inrikespolitik genomförs av ett feministiskt synsätt. Detta anser vi att riksdagen ska ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Amineh Kakabaveh (V)

Torbjörn Björlund (V)

Stig Henriksson (V)